

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Paweł Księżak

SSN Joanna Lemańska

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego P. na uchwałę nr [...] /2025 Państwowej Komisji Wyborczej z [...] 2025 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego P. z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 maja 2025 r.,

odrzuca skargę.

Krzysztof Wiak

Marek Dobrowolski

Paweł Księżak

Joanna Lemańska

Oktawian Nawrot

Adam Redzik

Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej również: „PKW”) uchwałą nr [...] /2025 z dnia [...] 2025 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego P. z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. 2023, poz. 2408 oraz Dz.U. 2024, poz. 721, 1572 i 1907, dalej również: „k.wyb.”) postanowiła odrzucić sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego P. o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., z powodu naruszenia art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego.

Komitet Wyborczy P., reprezentowany przez pełnomocnika wyborczego, w dniu 3 kwietnia 2025 r. wniósł do Sądu Najwyższego datowaną na 27 marca 2025 r., wysłaną 2 kwietnia 2025 r., skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr [...] /2025 z dnia [...] 2025 r. W skardze uchwałę PKW zaskarżono w całości, zarzucając: „1. brak faktycznego uzasadnienia nadającego się do oceny instancyjnej, czynią uchwałę całkowicie dowolną; 2. rażące błędne i sprzeczne ze stanem faktycznym ustalenia prowadzące do oceny stanu faktycznego nieistniejącego, nie związanego z działaniami komitetu; 3. rażące wykroczenie poza uprawnienia PKW, złamanie zasady legalizmu i próba zastąpienia władzy ustawodawczej poprzez zmianę brzmienia art. 106 Kodeksu wyborczego, nadając mu dodatkowe znaczenie nie wyrażone w ustawie i stosowanie tego artykułu wobec komitetu wraz z nie istniejącym w ustawie warunkiem; 4. rażące zlekceważenie art. 130 paragraf 2 Kodeksu wyborczego”.

Państwowa Komisja Wyborcza w piśmie z 9 kwietnia 2025 r., odpowiadając na skargę, podtrzymała stanowisko zawarte w sentencji i uzasadnieniu zaskarżonej uchwały oraz wniosła o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego na wstępie uzasadnienia skargi twierdzenia o braku prawa sędziów orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych do rozstrzygania spraw pozostających w jej właściwości.

Skarżący w żaden sposób nie uzasadnił powyższego, stwierdzając jedynie, że „w pełni podtrzymujemy od 2023 roku, iż Izba Spraw Nadzwyczajnych Sądu Najwyższego składa się wyłącznie z neosędziów, którzy nie mają prawa orzekania”. Brak uzasadnienia uniemożliwia odtworzenie rozumowania skarżącego stojącego za powyższym, sugerując się jednak publicystycznym wyrazem „neosędzia”, założyć można, że skarżący odnosi się do okoliczności powołania sędziów na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W dyskursie publicznym w związku z powyższym przywołuje się orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej mające – zdaniem niektórych uczestników debaty publicznej – podważać status sędziów.

Jak wskazano skarżący na uzasadnienie swojego twierdzenia nie powołał żadnego orzeczenia. Niezależnie od powyższego zauważyć należy, że żadne z orzeczeń sądów lub trybunałów międzynarodowych w sprawach polskich nie zakwestionowało statusu jakiegokolwiek sędziego. Wskazać ponadto należy, że zgodnie z art. 26 § 1 pkt 2 *in fine* ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 622, dalej: „u.SN”) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie spraw, w których złożono środki odwoławcze od uchwał Państwowej Komisji Wyborczej. Żaden z wyroków nie wpłynął na przedmiotową regulację, zaś ewentualne zmiany ustawowe nie stały się jak dotąd nawet przedmiotem prac parlamentarnych.

Konkludując, w obecnym stanie prawnym, sędziowie orzekający w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych mają nie tylko prawo, ale i obowiązek rozstrzygania spraw pozostających w jej właściwości.

W części wstępnej uzasadnienia skargi skarżący wskazał również na rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego i podjętą w związku z tym uchwałę w sprawie I NZP 9/23. W opinii skarżącego powyższe stanowić ma argument na rzecz braku obiektywizmu i niezależności Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Powyższy zarzut dowodzi niezrozumienia przez skarżącego roli Sądu Najwyższego w systemie sądownictwa, jak również nieznamomości obowiązujących regulacji prawnych. Rolą Sądu Najwyższego jest m.in. zapewnienie jednolitości orzecznictwa. Stosownie do powyższego, zgodnie z art. 83 § 1 u.SN, jeżeli w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego ujawnią się rozbieżności w wykładni przepisów prawa będących podstawą ich orzekania, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub Prezes Sądu Najwyższego może, w celu zapewnienia jednolitości orzecznictwa, przedstawić wniosek o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu w składzie siedmiu sędziów lub innym odpowiednim składzie. Jak wskazuje sam skarżący, tak też się stało w związku z ujawnionymi rozbieżnościami w wykładni przepisów prawa w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Czynienie zarzutu z wykonywania przez Sąd Najwyższy jego ustawowych obowiązków, w sposób oczywiście zgodny z obowiązującymi regulacjami prawnymi, wydaje się co najmniej niezrozumiałe.

2. Przechodząc do oceny dopuszczalności wniesienia przez Komitet Wyborczy skargi na uchwałę PKW, wskazać należy, że zgodnie z art. 145 § 1 k.wyb., w przypadku odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą pełnomocnik finansowy ma prawo, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.

Wykładnia językowa art. 145 § 1 k.wyb. nie pozostawia wątpliwości, iż jedynym i wyłącznym podmiotem legitymowanym do wniesienia skargi na uchwałę PKW w sprawie odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego jest pełnomocnik finansowy. W niniejszym postępowaniu skargę wywiódł Komitet Wyborczy P., reprezentowany przez pełnomocnika wyborczego. Na powyższe wskazuje oznaczenie skarżącego w skardze, a także jej pierwsze zdanie:

„Działając w imieniu Komitetu Wyborczego P. jako prawidłowo umocowany Pełnomocnik wyborczy”.

W świetle powyższego uznać należało, iż skarga wywiedziona została przez podmiot do tego nieuprawniony, co stanowiło przyczynę jej odrzucenia.

3. Zgodnie z art. 145 § 3, k.wyb. rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym. W przypadku skargi na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej przybierające formę uchwały, odpowiednie zastosowanie do jej rozpoznania znajdują przepisy o skardze kasacyjnej, uregulowanej w Dziale Va Tytułu VI Księgi pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego – art. 398¹-398²¹ (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 września 2023 r., I NSW 21/23; 19 września 2023 r., I NSW 32/23; 14 stycznia 2025 r., I NSW 56/24).

4. Stosownie do powyższego, z uwagi na wniesienie skargi przez podmiot do tego nielegitymowany Sąd Najwyższy, na podstawie art. 145 § 3 k.wyb. w zw. z 13 § 2 w zw. z art. 398⁶ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

[P.Sz.]

[r.g.]

Krzysztof Wiak

Marek Dobrowolski

Paweł Księżak

Joanna Lemańska

Oktawian Nawrot

Adam Redzik

Paweł Wojciechowski